

בש"פ 1887/18 - מדינת ישראל נ' איברהים אבו זייד

בש"פ 1887/18 - מדינת ישראל נ' איברהים אבו זיידעליון

בש"פ 1887/18

בש"פ 1890/18

מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב בבש"פ 1887/18:

איברהים אבו זייד

המשיב בבש"פ 1890/18:

פלוני

בבית המשפט העליון

[28.03.2018]

כבוד השופט נ' הנדל

בשם המבקשת - עו"ד מורן פולמן

בשם המשיב בבש"פ 1887/18 - עו"ד סתווית רייכמן; עו"ד רונה תמרה

בשם המשיב בבש"פ 1890/18 - עו"ד זהר משה

בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, בתפ"ח

43725-03-16 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו

תאריך הישיבה: ט' בניסן התשע"ח (25.3.2018)

החלטה

1. מונחות בפניי שתי בקשות להארכת מעצר - של אב ושל בנו הקטין. הבקשה הראשונה עוסקת במשיב 1, האב (להלן: המשיב), והיא הבקשה השישית להארכת מעצר בתשעים יום לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: החוק), החל מיום 16.3.2018. הבקשה השנייה עוסקת במשיב 2, הוא הבן הקטין (להלן: הקטין), והיא הבקשה הארבע-עשר להארכת מעצר בארבעים וחמישה יום לפי סעיף 62 לחוק ולפי סעיף 10 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, החל מיום 15.3.2018. שתי הבקשות נתחמו לחילופין עד למתן פסק הדין בתיקים העיקריים, תפ"ח 43725-03-16 ותפ"ח 26940-02-16 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפי המוקדם מבניהם. עובר להחלטה זו, ניתנו שתי החלטות ביניים המאריכות את מעצרו של המשיבים בחמישה עשר ובשישה עשר יום בהתאמה.

כתב האישום מייחס למשיב עבירות של רצח, ניסיון לרצח וקשירת קשר לפשע; ולקטין עבירות של רצח, ניסיון לרצח, חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, תקיפה הגורמת חבלה של ממש ואיומים. על פי סיפור המעשה, העבירות בוצעו על רקע סכסוך של הקטין עם המתלוננים. שני האישומים הראשונים מתייחסים רק לקטין, ולפי המתואר בהם, בעקבות העברת מסרים מאיימים מצדו התפתחו תגרות בשני אירועים נפרדים, אשר סיומן בתקיפת המתלוננים בנסיבות מחמירות, תוך שימוש בסכין. האישום השלישי מתייחס למשיב ולקטין, ולפיו הם קשרו קשר במטרה לגרום למות המתלוננים. במסגרת זו הם הגיעו לביתם של המתלוננים יחד עם אחרים, דקרו אותם בעזרת סכינים, ולבסוף אחד מנפגעי העבירה מצא את מותו.

בשל מורכבות הליכי קמא וחוסר השגרתיות שבהם, תחילה ימופו האירועים בתיק העיקרי, לאחר מכן ההליכים הקשורים למעצרי המשיבים, ולבסוף ידונו בקשות הארכת המעצר המונחות בפניי.

2. כתב האישום נגד הקטין, בן השש עשרה בעת המקרה, הוגש בתאריך 12.2.2016, ונגד המשיב בתאריך 21.3.2016, לאחר איתורו. ביום 27.3.2016 תוקנו כתבי האישום כך שהם אוחדו. בתאריך 18.5.2017 שני המשיבים הורשעו על פי הודאתם במסגרת הסדר טיעון בעבירה של ניסיון לרצח.

ביום 26.6.2017 ביקשו המשיבים לחזור בהם מהודאתם, וזאת לאחר שהתקיימו שמונה ישיבות שמיעת ראיות.

בתחילה בית המשפט המחוזי דחה את בקשת המשיב, ונימק זאת בכך שמדובר בניסיון להשגת יתרון דיוני לו ולקטין. אולם, לאחר שנעתר ביום 1.11.2017 לבקשת הקטין לחזור בו מהודאתו, ביטל בית המשפט את החלטתו הקודמת והתיר לשני המשיבים לחזור בהם. שבעה ימים לאחר מכן החליט המותב שדן בתיק לפסול עצמו. הנשיאה א' חיות דחתה ערעור על החלטה זו (ראו, ע"פ 8843/17 מדינת ישראל נ' פלוני (7.12.2017)).

המותב החדש דחה את בקשת בא כוח המבקשת להמשיך שמיעת התיק מהמקום בו הפסיק המותב הקודם (סיום פרשת התביעה), בשל הצורך בהתרשמות ישירה מן העדים. עובר להחלטה דנן ניתנה תשובה לכתב האישום ונערך דיון לפי סעיף 144 לחוק (הסכמה בדבר עובדות וראיות) בפני המותב החדש. כמו כן, נקבעו שישה מועדי הוכחות עד לחודש יולי, ובית המשפט המחוזי ציין כי לאחר פגרת בתי המשפט, המשפט עתיד להישמע כל ראשון וחמישי, בכפוף ליומנו של בית המשפט.

3. בד בבד עם הגשת כתבי האישום הוגשה בקשה למעצרו של המשיבים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם. בבקשות אלה, כמו גם בבקשות המעצר לאחריהן, נטען למסוכנותם של המשיבים, בין היתר לאור העבירות המיוחסות להם; החשש להימלטות מאימת הדין, נוכח העובדה שלאחר ביצוע המעשים המיוחסים להם הם נמלטו והסתתרו מפני המשטרה; והחשש לשיבוש הליכי משפט. כאמור, מאז תחילתו של ההליך התקבלו מספר החלטות להארכת מעצרו של המשיבים, חלקן בהסכמה וחלקן לאו.

בעניינו של המשיב, שירות המבחן העריך כבר בתחילת ההליך (בתסקירו מיום 29.12.2016) כי ישנו סיכון בינוני להישנות התנהגות אלימה מצדו, שתוצאותיה, אם תתרחש, עתידות להיות בדרגת חומרה גבוהה. ביום 3.1.2018 ניתן תסקיר משלים, בו שירות המבחן התרשם כי לא חלה הפחתה משמעותית בסיכון ממצבו של המשיב, הנובע מתפיסותיו ההוריות הקשורות להגנה על ילדיו. לכן, קיים סיכון להתנהלות אלימה מצדו בסיטואציות דומות בעתיד.

לענין חלופות המעצר, שירות המבחן סבר לאורך כל שלבי ההליך כי המפקחים שהוצעו אינם מתאימים. מספר פעמים המפקחים המוצעים אף לא התייצבו בשירות. התרשמותו היא שהמפקחים שכן הגיעו, בין היתר, לא יוכלו להציב גבולות עבור המשיב, שהם רואים בפיקוח עניין טכני ושהם מתקשים להבין את הצורך בפיקוח אינטנסיבי וערני. כמו כן, השירות התרשם שחלק מהמפקחים יתקשו לקחת חלק פעיל בפיקוח בשל מחויבותם לעבודה. מבחינת המיקום, בין היתר, הוצע המקום אליו נמלט המשיב לאחר ביצוע העבירות המיוחסות לו. לאור האמור, השירות התרשם שהמפקחים אינם מפחיתים בצורה מספקת את הסיכון.

בין לבין הדיונים בבית משפט קמא בעניין החלופות, ביום 19.12.2017, הוארך מעצרו של המשיב בתשעים ימים על ידי השופט י' וילנר. נוכח התמשכות ההליכים, נקבע כי על בית המשפט המחוזי לבחון חלופת מעצר או מעצר בפיקוח אלקטרוני. ואולם, בית המשפט הדגיש כי נוכח האמור לעיל, "...על החלופה שתוצע לעמוד במשוכה גבוהה ולהיות הדוקה דיה על מנת שתיתן מענה ראוי למסוכנותו..." (בש"פ 9567/17 מדינת ישראל נ' פלוני, 4 (19.12.2017)).

4. גם בעניינו של הקטין, כבר בתחילת ההליך (ביום 3.7.2016) העריך שירות המבחן כי מסוכנותו היא בעוצמה משמעותית ביותר, וכן כי ישנה עילה משמעותית של חשש להימלטות מאימת הדין.

מבחינת חלופות המעצר, לאורך ההליך נעשו ניסיונות, לרבות על ידי בית משפט זה, לשלב את הקטין ברשימת המתנה למעון נעול (ראו, בש"פ 6151/16 מדינת ישראל נ' פלוני (8.9.2016)). בעניין של חלופות המעצר שהוצעו על ידי בא כוח הקטין, בית המשפט קבע כי הן אינן הדוקות דיין, הן בשל המפקחים המוצעים והן בשל מיקומן. ביום 25.1.2018 הורה השופט ד' מינץ על הארכת מעצרו של הקטין, וציין כי היות שהתמשכות ההליכים נובעת במידה רבה מהתנהלות המשיבים, ניתן לקבל את הבקשה גם בלא בחינה נוספת של חלופות המעצר. ואולם, בשל העובדה שבית המשפט הורה על קבלת תסקיר בעניין המשיב, הוחלט מטעמי שוויון על קבלת תסקיר גם בעניין הקטין, תוך בחינת האפשרות להעברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני (ראו, בש"פ 419/18 מדינת ישראל נ' פלוני (25.1.2018)). בתסקיר, התלבט שירות המבחן באשר להמלצתו, נוכח העבירות החמורות המיוחסות לקטין ועברו הפלילי של בעליו של הבית המוצע כחלופה.

ביום 25.3.2018, בו התקיים הדיון הנידון, דחה בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו את בקשת המשיבים לעיון חוזר בהחלטות למעצרם עד לתום ההליכים, משום שלפי קביעתו לא הוצגה בפניו חלופה ראויה. יצוין כי הצדדים קיבלו את הבקשה בסמוך לדיון, אך בכל מקרה החלטה זו איננה ערר על החלטת בית המשפט המחוזי. ואולם, למען הסר ספק - זכויות כל הצדדים שמורות.

בטיעון בפני גרסו באי כוח המשיבים כי נוכח התמשכות ההליכים, ובפרט לאור העובדה שאחד מהם הוא קטין, והחולשה הראייתית הקיימת בתיקים לגישתם - יש לדחות את בקשת המדינה. באת כוח המדינה גרסה כי התמשכות ההליכים נובעת מתכסיסיהם של המשיבים, שמטרתם להשיג יתרון דיוני. נדמה כי בית משפט קמא אוחז בגישה זו גם כן.

5. שני אדנים לבחינתן של בקשות המעצר המונחות בפניו: האחד מסוכנות המשיבים והשני קצב המשפט. הראשון עניינו באינטרס הציבורי של הגנה על שלום הציבור, והשני עניינו זכויות המשיבים, הנמצאים במעצר תקופה ארוכה חרף חזקת החפות העומדת להם. אין חולק כי במקרה דנן ישנן ראיות לכאורה וכי בשלב זה, לנוכח בדיקת בית המשפט המחוזי, אין חלופות למעצר.

בעניין המסוכנות, כאמור, שירות המבחן העריך כי מסוכנות שני המשיבים הינה ברף הגבוה. לכך יש להוסיף הן את העבירות המיוחסות להם, שהוכחו לכאורה, ואף מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית, והן את נסיבות ביצוען, כמתואר בכתב האישום. לבסוף, יש להוסיף למשוואה את החשש להימלטות מאימת הדין, ובפרט נוכח הימלטות המשיבים בתחילתו של ההליך. בעניין הקטין, מסוכנותו אף נלמדת מכך שבמהלך ניהול תיק זה הוגש נגדו כתב אישום נוסף, בגין עבירות שוד וניסיון שוד שהתרחשו בשנת 2015.

בעניין קצב שמיעת המשפט, יש לתת את הדעת לנסיבות שהובילו להתארכותו. כבר בתחילת ההליך הדיונים נדחו פעמים רבות בשל סיבות שונות, לרבות החלפת ייצוג על ידי המשיבים. כאמור, באת כוח המדינה גורסת כי תכסיסיהם של המשיבים הם הגורם להתמשכות. ואולם, לטעמי, אין פסול בבקשתם של המשיבים לחזור בהם מהודאתם, והבקשה אף התקבלה. לכך יש להוסיף את החלטת המותב החדש, הניתנת להבנה, שלא להמשיך לשמוע את התיק מהמקום בו הפסיק המותב הקודם. עם זאת, אין להתעלם מן העובדה כי התמשכות ההליכים רובצת לפתחם של המשיבים, על רקע בקשותיהם, ולא לפתחם של גורמים אחרים. בנוסף, בראיה קדימה נקבעו, כאמור, שישה דיונים נוספים, והחל מספטמבר התיק עתיד להישמע בפני בית המשפט המחוזי כפעמיים בשבוע. ישנה הכרה אפוא בכך שמדובר בתיק בעל מאפיינים מיוחדים וישנו מאמץ לסיימו בהקדם האפשרי. לבסוף, יש לשוב ולהדגיש כי אין מדובר בערר על החלטת בית המשפט המחוזי מיום 25.3.2018, וכי זכויות הצדדים בעניין זה שמורות. לסיכום, מצד אחד יש לשקול כי שני המשיבים נמצאים במעצר תקופה ארוכה, וכי משפטם בתחילתו; מהצד השני, יש לשקול את השילוב של מסוכנותם, הגורמים שעומדים מאחורי התמשכות ההליכים, הצורך לשמוע את המשפט מחדש והצפי בשלב זה לקיומם של דיוני הוכחות רבים. באיזון האמור, שבין האינטרס הציבורי לבין זכויות המשיבים, כאשר חזקת החפות עומדת להם, הכף נוטה לקבלת הבקשה.

6. סוף דבר, הבקשות מתקבלות. בהמשך להחלטות המעצר הקודמות שניתנו, מעצרו של המשיב מוארך בשבעים וחמישה יום החל מתאריך 30.3.2018, ומעצרו של הקטין מוארך בעשרים ותשעה יום, החל מתאריך 30.3.2018; או עד למתן פסק דין בתיקים העיקריים, תפ"ח 43725-03-16 ותפ"ח 26940-02-16 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפי התאריך המוקדם מביניהם. ניתנה ביום, י"ב בניסן התשע"ח (28.3.2018).